

Alþingi
Ágúst Geir Ágústsson
nefndarritari
150 Reykjavík

Reykjavík, 20.06.2002

Tilv. 40.13

NCN/mv

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um Lýðheilsustöð, 707. mál.

Landspítala - háskólasjúkrahúsi hefur borist frumvarp um Lýðheilsustöð til umsagnar. Hér er um mál að ræða þar sem verið er að sameina innan einnar stofnunar þá hópa í þjóðfélaginu sem hafa sinnt forvarnarstarfi sérstaklega.

LSH lítur svo á að hér sé um þarfa starfsemi að ræða og gerir ekki athugasemdir við frumvarpið.

Frumvarpið var sent til umsagnar læknaáðs LSH og fylgir sú greinargerð með. Það skal tekið fram að LSH er ekki sammála niðurstöðu læknaáðs um að Lýðheilsustöð eigi að heyra undir Landlæknisembættið. Í ljósi eftirlitsskyldu Landlæknisembættisins telur LSH að embættið eigi ekki að hafa þennan rekstur á sínum vegum.

Virðingarfyllt

Niels Chr. Nielsen,
s. lækningaforstjóri

Afrit:
Sverrir Bergmann
formaður læknaáðs LSH

Reykjavík, 18. júní 2002

Hr. lækningaforstjóri
Jóhannes M. Gunnarsson
Eiríksstöðum

Virðulegi lækningaforstjóri
kæri Jóhannes,

Vísað er til bréfs lækningaforstjórans frá 22. maí 2002, þar sem leitað er eftir umsögn læknaáðs um frumvarp til laga um Lýðheilsustöð sem er mál nr. 707 og var sent frá hinu háa Alþingi til LSH með bréfi dags. 13. maí 2002. Stjórn læknaáðs hefur tekið frumvarp þetta tvívegis til umræðu á stjórnarfundum og jafntframt kynnt sér sjónarmið Landlæknisembættisins um efni frumvarpsins.

Stjórn læknaáðs sendir hér með álit sitt á frumvarpinu til lækningaforstjóra, en óskar eftir að mega senda álit þetta beint til hins háa Alþingis ef stjórn LSH telur niðurstöðu stjórnar læknaáðs ekki ástættanlega sem álit sitt.

Nokkur atriði lagafrumvarps þessa varða nú rakin. Í 1. grein frumvarpsins kemur fram að markmið laganna er að efla lýðheilsu, en með eflingu lýðheilsu er átt við aðgerðir sem ætlað er að viðhalda og bæta heilbrigði þjóðarinnar eða tilgreindra hópa í þjóðfélaginu með skipulegum og viðurkenndum aðferðum. Í 2. grein frumvarpsins kemur fram að starfrækja skal Lýðheilsustöð til að vinna að þessum markmiðum. Hún skal vera undir yfirstjórn heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra og ráðherra skipar forstjóra Lýðheilsustöðvar til 5 ára í senn.

Í 3. grein kemur fram að hlutverk stöðvarinnar er að samræma lýðheilsustarf, annast fræðslu til almennings um heilbrigði og heilsueflingu í samstarfi og samvinnu við landlækni og aðra eftir því sem við á og styðja starfsemi stofnana og frjálsra félagasamtaka til eflingar lýðheilsu. Helstu verkefni eru að stuðla að bættri lýðheilsu og glæða áhuga á forvörnum og heilsueflingu, kanna árangur heilsueflingar hér á landi og gera samanburð við aðrar þjóðir og að miðla heilbrigðisstéttum, heilbrigðisstofnunum, félagasamtökum öðrum eftir því sem við á þekkingu á aðferðum til heilsueflingar. Fram kemur í grein þessari að Lýðheilsustöðinni er heimilt í samráði við ráðherra að semja við aðra um að sinna starfsemi sem stöðinni er falið að annast samkvæmt lögum eða reglugerðum.

Í 4. grein frumvarpsins segir fyrir um stofnun landsnefndar um lýðheilsu og er hún ráðgjafanefnd Lýðheilsustöðvarinnar um fagleg málefni.

Landlæknir eða fulltrúar tilnefndir af honum skal sitja í landsnefndinni. Formaður er skipaður af heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra án tilnefningar og ráðherra setur reglugerð sem kveður nánar um skipan og hlutverk nefndarinnar. Ella sitja formenn sérfræðiráða í landsnefndinni en sérfræðiráðin eru áfengis- og vímuvarnaráð, manneldisráð, slysavarnaráð og tóbaksvarnaráð og í 5. grein frumvarpsins kemur jafntframt fram að heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra skuli setja reglugerð um skipan og hlutverk annarra sérfræðiráða. Í 5. grein frumvarpsins kemur fram að sérfræðiráð skulu skipuð sérfræðingum á viðkomandi sviði og skal einn þeirra tilnefndur af landlækni. Í 6. grein frumvarpsins er fjallað um

LÆKNARÁÐ LANDSPÍTALA

Skrifstofa læknaáðs • Hringbraut • 101 Reykjavík • Sími:560 2050 • fax: 560 1957 • netfang:

laknarad@landspitali.is

hlutverk áfengis- og vímuvarnaráðs. Í 7. grein frumvarpsins er fallað um hlutverk manneidisráðs. Í 8. grein er fjallað um hlutverk slysavarnaráðs og í 9. grein frumvarpsins er fjallað um hlutverk tóbaksvarnaráðs.

Ítarlegar athugasemdir fylgja þessu lagafrumvarpi, en í raun er það sem í þeim segir komið fram í undanfarandi máli í bréfi þessu. Fram kemur að lýðheilsa er þýðing á enska orðinu "public health".

Þá kemur einnig fram að 20. maí 2001 var samþykkt á Alþingi þingsályktunartillaga um heilbrigðisáætlun til ársins 2010 og er þar lögð áhersla á heilbrigðismarkmið til langs tíma sem miða að því að bæta heilsufar þjóðarinnar, þar sem forgangsverkefni heilbrigðisáætlunarinnar eru m.a. áfengis- vímuefna- og tóbaksvarnir og að dregið verður úr slysum og slysadauða barna, mjaðmar- og hryggbrotum eldri borgara verði fækkað, tannheilsa barna og eldri borgara verði bætt, dauðsföllum af völdum hjarta- og æðasjúkdóma og heilablóðfalla verði fækkað, dregið verði úr tíðni geðraskana og sjálfsviga, dauðsföllum vegna krabbameina fækki og slysum og dauðaslysum verði fækkað. Frumvarp þetta er lagt fram með það í huga að fylgja eftir markmiðum þessar heilbrigðisáætlunar um forvarnir sem ætlað er að bæta heilsufar þjóðarinnar. Er helsta markmið heilbrigðisyfirvalda á hverjum tíma að stuðla að heilbrigði allra landsmanna. Fram kemur að annarsstaðar á Norðurlöndum hafa verið settar á stofn sérstakar stofnanir sem hafa það megin markmið að vera frumkvöðlar og samræmingarafl í lýðheilsustarfi, síðast var það Statens institut for folkesundhed í Danmörku sem var sett á laggirnar í janúar 2001. Gert er ráð fyrir eins og raunar er fram komið að Lýðheilsustöð þjóni fyrst og fremst þeim tilgangi að vera frumkvöðull og samræmingarafl. Eftir sem áður verði þungamiðja heilsuverndar og forvarnarstarfs annars vegar hjá heilbrigðisstofnunum og heilbrigðisstarfsfólki og hins vegar hjá frjálsum félagasamtökum eins og verið hefur. Þetta er mikilvægt atriði. Það sem hins vegar breytist er að Lýðheilsustöð veitir öflugan stuðning hverskonar lýðheilsustarfi á frumkvæði að samstarfi og samvinnu við þá fjölmörgu aðila sem starfa á þessum vettvangi og samræmi og samhæfi lýðheilsustarfíð. Þá er gert ráð fyrir því að fé sem nú er veitt til hinna einstöku sérfræðiráða og sem skilgreint er í frumvarpinu og í athugasemdum með því verði framvegis veitt til Lýðheilsustöðvar, en þó er tekið fram að fé samkvæmt sérmerktum tekjustofnum til tóbaksvarna, þ.e. 0,9% af brúttósölu tóbaks verði ráðstafað til tóbaksvarnastarfs sbr. 4. málsgrein 9. greinar frumvarpsins og fé úr forvarnarsjóði skv. 7. grein laga nr. 96/1995 um gjald á áfengi verði varið til verkefna á sviði áfengis- og vímuvarna sbr. 3. mgr. 6. gr. frumvarpsins. Þá er gert ráð fyrir að fjárveiting til gigtarráðs, tannverndarsjóðs, fé sem flutt hefur verið til landlæknis vegna heilsueflingar og fé sem veitt hefur verið til árverkni, átaksverkefni slysavarnir barna og unglinga renni framvegis til Lýðheilsustöðvar. Loks er gert ráð fyrir að hluti af því fé sem veitt hefur verið vegna slysavarnaráðs renni til stöðvarinnar, en hluti af því verði áfram veitt Landlæknisembættinu vegna slysaskrár. Gert er ráð fyrir að starfsmönnum sem greidd eru laun af fyrrgreindum liðum verði boðið starf hjá Lýðheilsustöð, en auk þess er gert ráð fyrir að skipaður verði forstjóri og fjármálastjóri.

Niðurstaða stjórnar læknaráðs er sú, að stjórnin telur rétt að leggja til að frumvarpið verði endursamið. Horfið verði frá því að setja á fót sérstaka Lýðheilsustöð með forstjóra og fjármálastjóra og með landsnefnd um lýðheilsu, en þess í stað verði landlækni falið verkefni það sem frumvarp þetta kveður á um og sem stjórn læknaráðs LSH er efnislega alveg sammála. Landlæknir annist því eins og fyrr segir hlutverk það og verkefni sem frumvarpið kveður á um lýðheilsu viðkomandi með eflingu forvarna öðru fremur með markvissum og skipulegum hætti og að til Landlæknisembættisins sé veitt fjármunum þeim sem gert er ráð fyrir til starfs þessa og embættinu fenginn sá mannaflí sem frumvarpið gerir einnig ráð fyrir. Þannig yrði Landlæknisembættið stjórnandi þessa verkefnis og stjórnaði þá m.a. samvinnu og samstarfi faglegra sérfræðiráða og félagasamtaka á hinum einstöku sviðum forvarna.

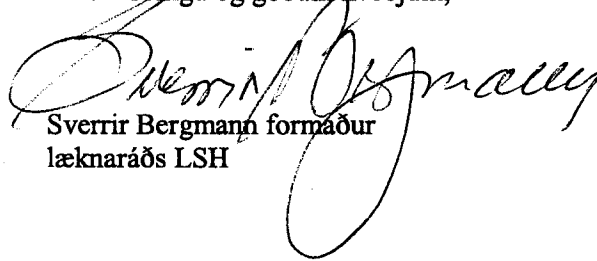
LÆKNARÁÐ LANDSPÍTALA

Skrifstofa læknaráðs • Hringbraut • 101 Reykjavík • Sími: 560 2050 • fax: 560 1957 • netfang:

laknarad@landspitali.is

Stjórn læknaáðs LSH hefur kannað það að Landlæknisembættið ræður vel við hlutverk þetta og þetta viðamikla verkefni ef það nýtur þeirra framlaga og mannafla sem frumvarpið gerir ráð fyrir.

Með virðingu og góðum kveðjum,

Sverrir Bergmann formaður
læknaáðs LSH

LÆKNARÁÐ LANDSPÍTALA

Skrifstofa læknaáðs • Hringbraut • 101 Reykjavík • Sími:560 2050 • fax: 560 1957 • netfang:

laknarad@landspitali.is